SIUMUT

15. oktober 2025 EM2025/140+167

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at kræve Selvstyreejet selskaber til at opsige deres medlemskab af Grønlands Erhverv.

(Medlem af Inatsisartut Pele Broberg, Naleraq)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at kræve Nukissiorfiit, Asiaq Misissueqqaarnerit, og andre ressortområder underlagt Selvstyret, til at opsige deres medlemskab Grønlands Erhverv.

(Medlem af Inatsisartut Pele Broberg, Naleraq)

Oversat - Tak for forslaget fra Naleqqas medlem, Pele Broberg, om offentlige virksomheders medlemskab af bestemte interesseorganisationer.

Forslagsstilleren har fremsat to beslutningsforslag, der begge handler om offentligt ejede aktieselskabers (A/S) samt offentlige institutioners/virksomheders medlemskab af arbejdsgiverorganisationer.

Ifølge Siumuts forståelse bygger forslagene på en bekymring for, om det offentlige påtager sig ansvar og roller, der kan skabe interessekonflikter med det private erhvervsliv – og det har Siumut fuld forståelse for.

Siumut mener grundlæggende, at det er vigtigt, at de offentlige og de private aktørers opgaver og interesser så vidt muligt ikke blandes sammen, men holdes adskilt.

De aktieselskaber (A/S), som ejes af Selvstyret, eller de institutioner, der drives som departementale enheder – som f.eks. Nukissiorfiit – kan gennem deres medlemskab af foreninger få skabt tvivl om deres egentlige interesser. Offentlige virksomheder har nemlig som hovedopgave at levere service til borgerne, og derfor kan der opstå interessekonflikter, hvis de samtidig er bundet til erhvervsorganisationer.

Siumut har derfor ikke overset, at sådanne interessekonflikter kan opstå, og vi mener, at de virksomheder, der er oprettet for at betjene samfundet, skal kunne fungere uden at deres uafhængighed kan drages i tvivl.

Selvstyrets ejede virksomheder forvalter og er ansvarlige for borgernes penge, og bør derfor som udgangspunkt ikke være tilknyttet særlige erhvervsinteresser.

De aktieselskaber, som ejes af Selvstyret, har til opgave at dække borgernes behov, og derfor bør deres binding til bestemte interesseorganisationer ophøre. Et medlemskab af arbejdsgiverforeningen kan fremstå som om virksomhederne arbejder for almindelige erhvervsmæssige interesser – selvom deres egentlige formål er samfundsmæssigt.

Derfor bør Naalakkersuisut foretage en vurdering af, hvad medlemskaberne reelt betyder, og om der eventuelt er behov for at kræve, at virksomhederne udtræder af foreningen.

I løbet af sommeren bemærkede vi, at der gennem et §37-spørgsmål blev fremlagt oplysninger om betalinger til GE (Grønlands Erhverv), som viste følgende beløb:

Nr.	Virksomhed	2024	2020–2024
1	Air Greenland	788.884	3.586.128
2	Tusass	611.776	2.372.532
3	NunaGreen	0	0
4	Visit Greenland	32.136	154.267
5	Nalik Ventures	92.729	156.264
6	Great Greenland	54.000	249.000
7	Greenland Airports	164.000	367.000
8	Sikuki	47.949	166.001
9	Royal Greenland		
10	Royal Arctic Line		
11	KNI		
12	INI		
13	Illuut		
14	Grønlandsbanken		
15	Nukissiorfiit	10.000	90.100
16	Asiaq	10.000	50.000
I alt		**1.811.474**	**7.191.292**

• *Oplysningerne stammer fra svar på spørgsmål stillet i henhold til §37.*

Siumut skal tydeligt understrege, at vi mener, Naalakkersuisut-formanden bør ændre selskabernes medlemskab af GE. Det bør være en politisk beslutning, om de offentlige selskaber fortsat skal være medlemmer.

Siumut ønsker at få klarhed over, hvad GE-bidragene konkret bruges til, og hvorfor de er så store – da der her er tale om borgernes penge.

Med hensyn til punkt 167 mener Siumut, at risikoen for interessekonflikter i offentlige virksomheder, der er direkte under Naalakkersuisut, bør tydeliggøres endnu mere. Det gælder især virksomheder som Nukissiorfiit og Asiaq, der er direkte placeret under et departement. Det kan forstås sådan, at et departement dermed selv er blevet medlem af en arbejdsgiverforening. Siumut mener, at dette er helt uforeneligt med den offentlige forvaltning og bør besluttes politisk hurtigst muligt – således at Nukissiorfiit og Asiaq snarest muligt melder sig ud af GE.

Siumut støtter, at Inatsisartut grundlæggende skal tage stilling til de rejste spørgsmål, og at det er nødvendigt at tydeliggøre og afgrænse forskellene mellem det offentlige og det private erhvervsliv.

Nogle af de offentlige virksomheder er direkte forankret under Naalakkersuisut, og dermed direkte under ministerielt ansvar.

Med disse bemærkninger sender vi sagen videre til Erhvervs- og Råstofudvalget, med henblik på at Inatsisartut kan tage stilling til de principielle spørgsmål.

Tak.

Erik Jensen
Siumut